

Temps de descompte

Si s'ha de fer cas del que diuen les enquestes, els periodistes balears especialitzats en política i els experts en sociologia electoral illenca, d'aquí a set mesos tot canviarà a les Illes.

Queden poc menys de set mesos per a les eleccions autonòmiques a les Balears. Pràcticament tothom està d'acord que el comportament del vot canviarà radicalment respecte a com ha estat fins ara. Per tant, si les previsions es compleixen, queden aproximadament dos-cents dies per al canvi a les Illes.

Canvi electoral. Tots els periodistes consultats que segueixen de prop la vida política illenca —vegeu els requadres— coincideixen que les urnes del mes de maig vinent canviaran el tradicional panorama electoral i polític. No són els únics. També dos experts en sociologia electoral hi estan d'acord: el sociòleg Antoni Tarabini, president de la Fundació GADES (Gabinet d'Estudis Socials) i el psicòleg social Gonzalo Adán, professor de la UIB i director de l'IBES (Institut Balear d'Estudis Socials).

Entre 1983 i 2011 es va anar forjant allò que Tarabini ha batiat com “el bipartidisme imperfecte” o “asimètric”, caracteritzat per l'àmplia victòria del PP davant del PSOE. A la primera cita amb les urnes, el 1983, AP (Aliança Popular: així es deia aleshores el partit de la dreta, que es presentà, igual que el 1987, coalitzat amb partits menors que ja no existeixen) i PSOE empataren a 21 escons i gairebé a vots: 107.948 (35,1%) i 107.650 (35,1%), respectivament. Però a partir d'aleshores el marge s'anà eixamplant cada pic més, fins a arribar el 2011 quan els conservadors més que duplicaren els socialistes: 194.680 vots (46,4%) contra 89.806 (21,4%).

La creixent diferència ha fet que la dreta hagi assolit la majoria absoluta

en quatre ocasions. El 1991 en coalició preelectoral amb Unió Mallorquina, i en solitari el 1995, 2003 i 2011. Dues vegades més, 1983 i 1987, AP aconseguí el govern gràcies al suport d'altres formacions de dreta i/o centre: UM, CDS i independents de Menorca i d'Eivissa. Només dos pics, els anys 1999 i 2007, l'esquerra pogué accedir al poder, però sempre pactant amb la dreta regionalista: Unió Mallorquina.

L'estructura electoral i política que resulta dels vuit comicis autonòmics celebrats fins ara queda definida per: primer, el bipartidisme, que ha sumat sempre molt per sobre dels 50% dels vots; segon, un desequilibri creixent a favor del PP amb relació al PSOE; i tercer, els partits minoritaris han determinat els governs quan no hi ha hagut majoria absoluta però mai no han posat en perill la clara preeminència dels dos grans a cada àmbit —PP a la dreta i PSOE a l'esquerra— ni de bon tros tampoc l'aclaparador vot bipartidista.

Aquesta estructura de comportament del vot és el que les enquestes i els especialistes en sociologia electoral dubten que el 2015 es repeteixi.

Els últims sondatges d'intenció de vot publicats a la premsa balear presenten aquests perfils: primer, el PP s'està allunyant dels 30 diputats que donen la majoria absoluta; segon, el PSOE continua perdent intenció de vot i fent-se enfonsar, per sota, dels conservadors; tercera, el bipartidisme no baixarà del 50% però podria quedar-hi ben a prop; quarta, la irrupció de Podem està garantida, gràcies a una intenció de vot que el situa com la tercera força, molt acostat als socialistes, i que a Eivissa fins i tot els podria superar; quarta, la

©ALIB

Si es compleixen les previsions d'experts en sociologia electoral i dels periodistes que se-

coalició Més (PSM, IniciativaVerds i ERC) no incrementarà escons respecte als que assolí el 2011; i cinquena, dels tres partits extraparlamentaris a qui les enquestes donaven possibilitats de representació entre 2012 i 2013, que són PI (Proposta per les Illes), UPyD i Esquerra Unida, ara ja no la tenen assegurada tots alhora: PI compta amb més possibilitats de tenir-la, el partit de Rosa Díez està en el llinar i EU pot quedar de bell nou fora del Parlament.

Tarabini està d'acord que “el PP podrà la majoria absoluta, però no crec que sigui per tant com molts pensen que passarà”. Respecte a l'esquerra, assegura que “estarà molt fragmentada i baldament sumi en vots més que el PP” la translació en escons “pot donar sorpreses per mor de la llei d'Hondt”, de tal manera que, en el seu conjunt, tingui menys diputats dels que ara se

gueixen de prop la vida política balear, José Ramón Bauzá no repetirà majoria absoluta el pròxim mes de maig.

suposa que assolirà. A propòsit d'això serà "molt important saber què passa a Eivissa" quant a aliances preelectorals progressistes –tant si es fan com si no–, no debades els dos pics que l'esquerra ha governat, amb UM (1999 i 2007) ha estat sobretot gràcies al fet que tot el progressisme s'ajuntà en una sola oferta electoral i guanyà al PP a l'illa, la qual cosa impedí la majoria absoluta conservadora en el Parlament i obrí la porta al pacte alternatiu a la dreta.

Adán coincideix que el PP no tindrà majoria absoluta: "Perdrà de l'ordre del 25% del vot que tingué el 2011". La qual cosa "obre tres escenaris possibles". El més probable és "que tot quedi determinat per Podem: si es modera i es converteix en un partit diguem-ne normal –encara que ho negui–, aleshores pactarà amb el PSOE, i d'altres esquerrans que siguin necessaris com Més o, si entrés, Esquerra Unida, i un

nou Pacte de Progrés estarà cantat". Però si no es modera i manté el rebuig a tot el que sigui *la casta*, aleshores "estem davant del segon escenari: un Govern del PP en minoria però que ho passaria molt malament, seria molt inestable". La tercera possibilitat seria "un Govern del PP amb el suport de PI i d'UPyD, però és el que veig menys probable".

Tarabini creu que el pròxim Parlament "estarà molt dividit" i serà "molt difícil fer un Govern estable". El que no veu possible és un pacte entre PP i PSOE: "Després de les pròximes eleccions generals sí que podria haver-hi un acord així, a Madrid, entre els dos grans, forçat per interessos extraparlamentaris i per la por a Podem –i, per cert, en aquest cas el PSOE desapareixeria o quedaria com el PASOK grec–; però no crec que passi a Balears". El sociòleg aposta que a les Illes es

produirà "una situació mai vista" ja que el Govern que es pugui formar, sigui de dreta o d'esquerra, estarà "en minoria des del primer moment" i, assegura, "aquí ningú no té l'hàbit del pacte constant, de la negociació llei a llei, acció a acció... perquè no ha estat necessari mai tenir-lo, però a partir de l'any que ve sí que ho serà. Veurem com se'n sortiran".

Govern en minoria. La figura del Govern en minoria és la que tant els periodistes com els experts consultats veuen com a més probable. Com diu Tarabini, en efecte seria insòlit, a les Illes, perquè fins ara sempre que no hi ha hagut majoria absoluta, alguns de les minories –o tots, a vegades– han perdut l'oremus per pactar amb un majoritari. De tal manera que, de sortida, tots els governs han estat estables. Clar que llavors la situació al llarg de cada legislatura ha mostrat serioses esclatxes entre els socis. Cada vegada s'ha anunciat un "acord de governabilitat" basat en la convergència programàtica, però la realitat ha mostrat cada pic tantes divergències ideològiques i polítiques que ha resultat força difícil creure que el programa pactat era el que unia els signants de la coalició. Entre 1983 i 1987 l'acord AP-UM va estar a punt de naufragar en dues ocasions i al final aguantà, però amb amenaces recíproques de no tornar a coalitzar-se; tot i així, tornaren a pactar el 1987 però abans de 1991 es trencà l'acord; el 1999 l'aliança entre l'esquerra i UM passà per moments de gran tensió –entre d'altres exemples, amb la imposició per part del PSOE, contra l'opinió de PSM i UM, de l'ecotaxa– i des d'UM i PSM s'avançà que no acceptarien un altre acord com aquell; a pesar de l'antecedent, el 2007 tornaren a aliar-se, si bé la coalició es va rompre quan el PSOE expulsà UM (2010) de la majoria, per mor de la corrupció. I, a més, també en aquest cas les formacions que crearen el 2007 el Bloc per Mallorca (PSM, Esquerra Unida, Els Verds i ERC) es barallaren i cadascuna va fer camí pel seu costat el 2011.

Com es veu, cap Govern de coalició ha funcionat bé. No obstant, sempre que l'aritmètica parlamentària ho ha permès, hi ha hagut pacte. Això podria

Andreu Manresa
Redactor corresponçal
d'*El País* a Balears

Sobre les
ELECCIONS

"Per ventura no hi haurà tant de creixement d'algun (Podem) ni tant d'enfonsaments dels altres (PP i PSOE) com ara molts suposen. No dic que no passi, però tinc **dubtes sobre la magnitud de la irrupció de Podem** que, al cap i a la fi, no és, fins ara, més que una marca. La gran incògnita, al capdavant, és com es comportarà l'electorat tradicional dels dos grans partits. D'això dependrà tot."

Sobre
BAUZA

"Sense fer, perquè res ha fet, ha generat **la legislatura més convulsa**. Ha desmantellat les estructures clàssiques: la manera de fer política -interna en el PP i externa-, ha trencat el tabú lingüístic -i, a més, no ha tingut mai una referència amable cap al català-, ha desfet la política cultural... **No creu en res més que en el poder**. És el primer president (autonòmic de Balears) que ha assumit un discurs polític no autonomista."

Juan Torres Blasco
Redactor de política del diari
Última Hora

"El PP baixarà en percentatge i escons, però continuarà essent el partit més votat i no es pot assegurar que no tingui majoria absoluta, si bé és difícil. En el cas que no la tingués, aleshores tot dependrà de com quedi el repartiment d'escons a l'esquerra, i per aquí les coses poden ser força diferents de com han estat sempre. Crec que el PSOE deixarà de ser el gran protagonista dels possibles pactes progressistes perquè **la força conjunta de Podem i Més serà tanta que els socialistes ho tendran molt difícil** per intentar un acord com sempre han fet, imposant condicions."

"En cas que el PP no governi, Bauzà desapareixerà de la política, no podrà aguantar perquè els seus se'l carregaran. Ha estat el president que **ha exercit el poder com més li ha donat la gana**, ha estat el que més ha remogut tota la política balear en tots els anys d'autonomia, i tot ho ha fet a pesar del seu partit i de tots els altres."

Javier Mato
Columnista del diari
El Mundo-El Día de Baleares

"Hi ha altes probabilitats que l'escenari sigui dramàtic, que el PP i els altres partits que potencialment podrien pactar no bastin per arribar a la majoria absoluta dels escons. Aleshores només seria possible la suma de tots els altres, però encara que fos aritmèticament factible no crec que ho fos políticament, perquè pens que Podem no jugarà seriosament a opcions de govern. En resum, fer **una majoria estable podria esdevenir un objectiu impossible**."

"És un president que **ha dilapidat la majoria absoluta** que va obtenir el 2011 i que va ser la més ampla de tota la història electoral autonòmica balear. No només ha irritat als adversaris sinó que no ha estat capaç d'aconhortar a aquells en nom dels quals molestà a tants d'altres, com ha passat amb **la qüestió lingüística**."

Marga Vives

Periodista de la Cadena SER-Mallorca

"El resultat és del tot obert. **La quantitat de participació serà, com sempre, la clau**. De tota manera, no crec que hi hagi majoria absoluta. La qual cosa obrirà la porta a possibles pactes. Siguin de dreta o d'esquerra, em fa l'efecte que seran molt complicats de fer i encara més de mantenir."

"Ha estat un president que ha menystingut la seva imatge pública, no li ha interessat per res, **no s'ha deixat assessorar** i ha fet el que li ha semblat oportú."

Marga Solivellas

Periodista corresponçal de TV3 a les Illes

"El PP perdre la majoria absoluta, això ho tinc per segur, però **la incògnita serà aleshores si podrà haver-hi un pacte alternatiu prou estable**. El que està fora de dubte és que la

situació després de les pròximes eleccions serà completament nova, insòlita en la història política i electoral de les Illes."

"Ho ha fet molt malament. Ha volgut governar **manu militari** i li ha fugit de les mans totalment."

“No hi haurà majoria absoluta. El pròxim Parlament pot ser ben bé una olla de caragols amb moltes dificultats per crear una majoria mínimament estable, i no es pot descartar que assolir-ne alguna, d'un color o d'un altre, sigui senzillament impossible. **Per fer un pacte alternatiu al PP es necessitaria un PSOE fort**, i la veritat és que el veig sense nord i dèbil.”

Conxa Rosillo

Periodista de TVE-Balears

“És un president que **ha creat problemes per tot**, i si perd la majoria absoluta, com pareix que passarà, no el veig amb un tarannà perquè aguantí al front d'un Govern en minoria, i no en parlem si quedés a l'oposició. Si així passés se n'aniria, deixaria la política.”

Quim Torres

Redactor de política de l'Ara Balears

“No hi haurà majoria absoluta. Ara bé, no es pot descartar que el PP continuï governant encara que sigui en minoria. Les eleccions estaran marcades per tres factors. Primer, l'erosió del bipartidisme; segon, la incògnita de la força que tindrà finalment Podem; i, tercer, i és el més important, **la distància que hi haurà entre el PP i el PSOE**. Les probabilitats que el Parlament resultant de les urnes estigui molt fragmentat són altes i ben bé podria ser que fos extremadament complicat crear majories estables, sigui d'un costat o d'un altre.”

“És un líder que no aporta més suports al PP que els que té la marca mateixa. A més, ha estat **molt autoritari** i això li pot passar factura a l'hora de cercar possibles aliats postelectorals.”

Cristina Rosa

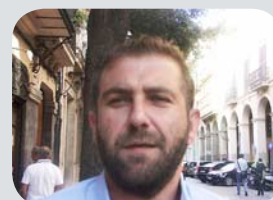
Directora de l'Ara Balears

“El PP perdrà la majoria absoluta, o així ho sembla hores d'ara, però vistos els antecedents jo no posaria messions a favor d'aquesta possibilitat, la veritat. Pensa que **ho determinarà tot la relació entre el PSIB i Podem**. Si els socialistes baixen tant com les enquestes diuen serà molt complicat poder fer una alternativa a la dreta, encara que Bauzà no tingui majoria absoluta. Però és que fins i tot no seria fàcil si el PSOE es mantingués i sumés els escons necessaris amb Més i Podem.”

“És un president que ha viscut en un altre món, basta veure el seu discurs en el debat de política general, que era propi d'algú que **està fora de la realitat**. És mal d'entendre, però ell va per una banda i la resta del món per una altra.”

Lluís Planas

Redactor de l'Ara Balears

“L'escenari que veig com a més probable és que no hi hagi majoria absoluta, però amb una distribució d'escons al Parlament que faci que, per primera vegada, qualsevol combinació que doni la majoria suposi un Govern molt inestable, la qual cosa em fa pensar que **sigui qui sigui que intenti governar ho haurà de fer amb un estil contrari al que ha manifestat Bauzà** al llarg d'aquesta legislatura.”

“Ha volgut trencar absolutament amb el passat del PP, amb els anys de la corrupció. Per això el posaren. I ho ha fet amb això... i amb tot. S'ha cregut que se li donava el poder per fer el que volgués en tot i a pesar de tothom. **No ha escoltat ningú** ni a l'hora de governar ni de dirigir el partit.”

Daniel Álvarez

Redactor de política d'El Mundo-El Día de Baleares

“Crec que el PP no tindrà majoria absoluta i aleshores **caldrà veure si pot pactar amb UPyD i/o amb el PI**. No serà fàcil perquè el líder del

PI, Jaume Font, ja ha dit que no pactarà amb 'aquest PP', el de Bauzà. Tampoc veig gens fàcil que hi hagi una alternativa, perquè tota l'esquerra, Podem inclòs, amb el seu discurs tan radical, pactaria amb la dreta regionalista del PI per desallotjar el PP?”

“Ha fet algunes coses bones en l'aspecte econòmic i en la racionalització de l'administració autonòmica. Igualment, ha incentivat en gran manera el sector hotel·ler. Però, a pesar de tot això, la legislatura quedarà marcada pel conflicte educatiu, pel TIL (Tractament Integrat de Llengües), per les manifestacions, per la vaga de professors... Ha perdut la batalla del TIL, això és clar, però crec que **ha guanyat la guerra del trilingüisme**, perquè ara com ara ja ningú s'oposa a l'ensenyament en els tres idiomes.”

Francina Armengol es presenta com la futura presidenta del Govern després de les eleccions de l'any que ve, però no està gens clar que ho aconseguirà.

Biel Barceló lidera Més, la coalició formada per PSM, IniciativaVerds i ERC a la qual les enquestes no li auguren creixement sinó, com a màxim, repetir els resultats de 2011.

El partit liderat a Madrid per Pablo Iglesias, Podem, de moment manté a Balears un discurs segons el qual no pactarà amb els socialistes.

canviar l'any que ve. Si més no, així en fa l'efecte a hores d'ara.

En cas que el PP necessités un aliat, només podria trobar-lo en UPyD i/o el PI, si és que obtenen representació. El partit de Rosa Díez no ha dit res sobre amb qui pactaria. La seva obsessió antinacionalista i anticatalanista, però, el converteix en un potencial votant de la investidura de Bauzà, si bé les crítiques que ha manifestat contra el president amb relació a la resta de la seva gestió l'allunyen del possible acord estable de Govern. Pel que fa al partit regionalista, el PI, el seu líder, Jaume Font, ha volgut deixar clar que “amb aquest PP” és impossible pactar. La qual cosa, evidentment, no obsta perquè s'hi coalitzés si la dreta canviava de tarannà i es comportava com “un altre” partit. Però cap enquesta no ha donat fins ara que la suma dels escons

conservadors i regionalistes bastés. I això obligaria que s'hi sumés UPyD, cosa que no pareix molt probable atès que regionalistes i antinacionalistes defensen postures contraposades en tot el que fa referència a llengua i cultura. És a dir, la coalició postelectoral a la dreta seria força complicada, de manera que resulta més creïble que PI i/o UPyD poguessin votar la investidura però no acceptar un pacte estable per a tota la legislatura.

A l'esquerra la primera incògnita és què farà Podem. No obstant això, segons es dedueix de l'estratègia que va seguint Pablo Iglesias –per a qui allò essencial són les eleccions generals i no les autonòmiques– es pot donar per fet que s'estimaria més, a Balears, no entrar a cap Govern amb el PSOE, el qual al cap i a la fi és part de *la casta* que vol liquidar. No es tracta només de deduccions, també alguns portaveus illencs del partit d'Iglesias s'han manifestat així. Per exemple, Antoni Palerm, cara i ulls de la delegació balear que participà a Madrid –el cap de setmana del 18 i 19 d'octubre– en el congrés constituent va dir als mitjans illencs que “nosaltres no farem cap Govern ni amb el PP ni amb el PSOE”, i es mostrà molt àcid amb els socialistes:

“Són els de sempre, amb na Francina [Armengol, secretària general]... com sempre”, deixant entendre que, amb l'actual líder, no hi veuen renovació i, per tant, descarten pactar-hi.

Per un altre costat, el partit principal de Més (PSM, IniciativaVerds i ERC), que és el PSM, sempre ha arribat a acords de govern quan ha tingut oportunitat. Així que, per aquest costat, el pacte PSOE-Més podria parèixer segur, si l'aritmètica el permetés. Tanmateix, no és així. En el si de Més creixen els dubtes. L'exemple d'ERC a Catalunya, influent, determinant en algun cas i sempre des de fora del Govern comença a ser una inspiració per posar en pràctica a Balears. Per una altra banda, també hi ha dirigents que acaronen una idea encara més impactant. La que David Abril explicà la setmana passada: “La nostra militància no voldria un pacte com el de 2007, amb el PSOE presidint” el Govern, és a dir que l'hauria de presidir algú de Més o, potser, de Podem, quelcom que no sembla gaire probable que els socialistes vegin amb alegria.

En resum: el canvi serà una realitat d'aquí a 200 dies a les Illes. Però és una incògnita en quin sentit exacte es concretarà.

**Coincidència total:
el PP no tindrà la
majoria absoluta a
les eleccions
de 2015**